

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

14 Aralık 2015 tarihinde Şırnak Valiliği tarafından Cizre’de ilan edilen sokağa çıkma yasağı 79 gün kesintisiz ve tam zamanlı olarak sürmüştü ve bu süre zarfında 300’e yakın insan yaşamını yitirmiştir. 7 Şubat 2016 tarihinde yüz yetmiş yedi kişi, toplumsal hafızaya “vahşet bodrumları” olarak kazınan üç ayrı adresin bodrum katlarında katledilmiştir. Üzerinden tam on yıl geçmesine rağmen asıl sorumlular yargılanmamış ve bu vahşet iç hukukta kapatılmaya çalışılmıştır. Bu nedenle; 14 Aralık 2015’te başlayan 2 Mart 2016 tarihinde yeni bir düzenlemeyle akşamları devam edecek şekilde süren sokağa çıkma yasakları sırasında kullanılan ağır silahların, bombardıman emrini veren gerçek sorumluların, ölüme, yaralanmaya sebebiyet veren faillerin, ihmali-sorumluluğu bulunan siyasi sorumluların ve kamu görevlilerinin açığa çıkarılarak yargılanmalarının önünün açılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İç Tüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Zeki İRMEZ

Şırnak Milletvekili

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

Ayşegül DOĞAN

Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

Şırnak’ın Cizre ilçesinde sokağa çıkma yasağı ilanlarının sonuncusu olarak kabul edilen 14 Aralık 2015 tarihli yasak, 79 gün sürmüştü ve 2 Mart 2016 tarihinde kısmi olarak kaldırılmıştır. Bu süre zarfında ilçenin 11 mahallesi giriş-çıkışlara kapatılırken, telefon, internet ve elektrik hatları da kesilerek kentin dış dünya ile iletişimi kopartılmak istenmiştir. Şehrin yüksek kesimlerine yerleştirilen tanklarla Cudi, Nur, Sur ve Yafes mahalleleri top atışlarına tutulmuş; ağır silahlarla bombardıman altına alınan Cizre ilçesinde aralarında yaralıların da olduğu 177

yurttaş sığındıkları bodrumlarda ambulansa erişime izin verilmediği, kan kaybı, bombardımanın sebep olduğu yangın nedeniyle yanarak can vermiştir. Ağır insan hakkı ihlali olan vahşet bodrumlarından çıkarılan 177 cansız bedeninin 41'inin çocuk, 22'sinin kadın olduğu tespit edilmiştir. Olay sonrasında katledilen 79 kişinin kimlikleri tespit edilememiş, halen ilçede 11 aile evlatlarının bedenini arama mücadelesi vermektedir.

Yaşananlar hukuk ve insan hakları alanlarında olmak üzere birçok ulusal sivil toplum kurumunun tarafından zorlu koşullarda raporlanmıştır.

BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 10 Mart 2017 yılında yayınladığı raporda yaşanan vahşet şöyle ifade edilmiştir: ***“Şırnak'ın Cizre ilçesinde de bombardımandan kaynaklı yangınlarda hayatlarını kaybeden kadın, erkek ve çocuklar sığınmak zorunda kaldıkları bodrum katlarında, susuz, elektriksiz, yiyeceksiz bir şekilde haftalarca herhangi bir tıbbi destek alamadan yardım bekledi, daha sonra binaların tamamen yıkılarak olası bütün delilleri yok edildi.”***

Sokağa çıkma yasakları sırasında yaşanan diğer bir hak ihlali ise; sağlık ekiplerinin yaralılara zamanında müdahale etmemesinin neden olduğu can kayıpları. Öyle ki, 30 Aralık günü Cizre Nur Mahallesi'nde polislerce ayağından yaralanan bir kadını sokaktan almak istediği sırada özel hareket polislerinin açtığı ateşle Cizre Devlet Hastanesi çalışanı SES Cizre Şube Yöneticisi Aziz Yural katledildi. Söz konusu bodrum katlarında 9 gün boyunca ambulans ve sağlıkçıları bekleyen yaralılar için yola çıkan Türk Tabipleri Birliği (TTB) ve Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) üyesi 9 hekim ve 4 hemşirenin yolu, uluslararası hukukta sağlıkçıların acil durumlarda geçiş hakkı olmasına rağmen İdil'de kesilerek “eylemci” oldukları iddiası ile geçmelerine izin verilmemiştir.

Bunun yanı sıra 177 yurttaşın yaşamını yitirdiği bodrum adreslerinde kolluk gücü dışında savcı ve avukat eşliğinde olay yeri incelemesi, sokağa çıkma yasağının kaldırılmasından iki gün sonra yapılmış ve her üç bodrumun incelenmesi, toplamda sadece kırk beş dakika sürmüştür. Olay yeri incelemesi yapan savcının bodrumlara dahi inmediği de iddialar arasında yer almıştır. Vahşet yerinde sadece iki avukatın delilleri toplamasına müsaade edilmiş. Avukatlara teknik destek sunulmayarak yüzeysel bir tutanak ile geçiştirilmiştir.

Başta gönüllü sağlıkçılar olmak üzere, insan hakları savunucuları, avukatlar, siyasetçiler ve milletvekilleri Cizre ilçesine gitmek için talepte bulunmuş, heyetler bizzat yola çıkmış ancak ilçeye girişlerine izin verilmediği gibi fiziki müdahalede bulunularak toplanmalarına bile izin verilmemiştir.

Yasaktan sonra tüm zorluklara rağmen bölgeye girebilen sivil toplum kuruluşları, insan hakları dernekleri ve baroların raporlarında; okul, hastane ve belediye binalarının adeta askeri karargâha dönüştürüldüğü, mahalle içlerine top atışlarının yapıldığı, su depolarının, enerji nakil hatlarının özellikle hedef alındığı; halkın su, ekmek gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmasının engellendiği ve pek çok mahallede cinsiyetçi, ırkçı yazılımalara rastlandığı tespitleri yer almıştır. Öte yandan tüm bu abluka sürecinde halkın göçe zorlandığı ve mahallelerdeki yıkımın boyutları nedeniyle geri dönüşlerin de imkânsız kılındığı gözlenmiştir.

Hiçbir yasal ve anayasal dayanağı olmayan valilerin ve kaymakamların yetkilerini sınırsızca kullandığı, kesintisiz bir biçimde iki ayı aşkın süren sokağa çıkma yasağı kararları sıkıyönetim halinde bile uygulanamayacak biçimde hukuka aykırı bir işlem olarak, yaşam hakkı başta olmak üzere birçok ağır hak ihlaline sebep olmuştur.

Bu bağlamda; sokağa çıkma yasakları ilanı altında uygulanan abluka döneminde yaşananların tespiti, benzer katliam ve hak ihlallerinin bir daha yaşanmaması önleyici mekanizmaların geliştirilmesi, “vahşet bodrumlarında” yaşananların tüm boyutlarıyla aydınlatılması, ölüme, yaralanmaya sebebiyet veren faillerin, sorumluluğu bulunan siyasilerin ve kamu görevlilerinin açığa çıkarılarak yeni bir yargılama sürecinin başlaması amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	G. Otlu
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	Mahmut Dindar
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	Nejla Demir
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DIYARBAKIR	Halide Türkoğlu
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	Ömer Faruk Gergerlioğlu
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	Özgül Sakı
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	Mehmet Rüştü Tiryaki
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	Zülfü Uçar
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	Kamuran Tanhan
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	Hüseyin Olan
13	SEVİLAY ÇELENK	DIYARBAKIR	Sevilay Çelenk
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	Yılmaz Hun
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	Öznur Bartın
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
17	ALİ BOZAN	MERSİN	Ali Bozan
18	ADALET KAYA	DIYARBAKIR	Adalet Kaya
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ömer Öcalan
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	Heval Bozdağ